

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 22. februar 2024

Orientering nr. 3/ 2024

Offentliggørelse af Grønlands udenrigspolitiske strategi

På et pressemøde i Nuuk den 21. februar 2024 præsenterede Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender, Vivian Motzfeldt, Grønlands nye strategi for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik (se bilag 1). Strategien bærer titlen *Grønland i Verden – Intet om os, uden os*. Der er tale om et egentlig forlig om strategien, som er indgået af alle partier i Inatsisartut – med undtagelse af Naleraq. Alle forligspartierne deltog i pressemødet, hvor de også underskrev forliget.

Strategien, der har et 10-årigt sigte, har stort fokus på, hvordan Grønland kan styrke sine handelsforbindelser – særligt i forhold til Nordamerika og Østasien. Der er også fokus på, hvordan Grønland skal styrke sin tilstedeværelse i internationale fora, herunder Arktisk Råd og FN. Endvidere er der en række overvejelser om, hvordan Grønland skal varetage sine interesser i relation til sikkerheds- og forsvarspolitiske spørgsmål.

I forbindelse med pressemødet udtalte Vivian Motzfeldt bl.a. følgende til mediet Sermitsiaq.ag: *”Vi har i mange år været dybt afhængige af de økonomiske, handelsmæssige samt udenrigs- og sikkerhedsmæssige forhold. Vi er nået til et stadie, hvor vi kan se, at den bundenhed ikke har båret frugt og givet os den økonomiske uafhængighed. Det er derfor på tide, at vi nu må søge andre muligheder for at gøre vort land både politisk og økonomisk uafhængig, derfor er det ikke nogen hemmelighed at vi ønsker at udvide samhandelsrelationer med vores tætte allierede, som også er vores nabolande, nemlig USA, Canada og Island.”*

Uro i Siumuts bagland

I en artikel i KNR den 21. februar 2024 beskrives det, hvordan flere lokalafdelinger i landet er utilfredse med det nuværende koalitionsamarbejde. Lokalafdelingerne er frustrerede over den førte politik, hvor der som eksempler nævnes den kommende fiskerilov, der netop har været i høring og udvinding af uranholdige råstoffer. Næstformand i Siumut i Aasiaat, Enok Sandgreen udtaler, at hvis den nuværende koalition fastholder fiskeriloven, som den ser ud nu, bør der udskrives valg. Siumuts lokalafdeling i Uummannaq ønsker, at udvinding af råstoffer og uranholdige råstoffer kommer til folkeafstemning, idet disse kan være med til at skabe indtægter til hele landet. Dermed ønskes et opgør med den nultolerancepolitik, som Siumut accepterede tilbage i 2021 for at kunne indgå i koalitionen. Ud over lokalafdelingerne i Aasiaat og Uummannaq nævnes lokalafdelingerne i Ilulissat og Qasigiannnguit også som afdelinger, der finder, at det er nødvendigt at se på koalitionsaftalen. Samme dag kunne Sermitsiaq fortælle, at tidligere borgmester og medlem af Naalakkersuisut og Inatsisartut, Simon Simonsen og et andet kommunalbestyrelsesmedlem, begge fra Siumut, med øjeblikkelig virkning har opsagt deres medlemskab af Siumut. De to har i deres udtrædelsesbrev til Siumut ikke peget på konkrete problemstillinger, der har kulmineret ift. deres udtræden fra partiet.

Fælles forskningsledelse udpeget til historisk udredning

Grønland og Danmark har i fællesskab udpeget den forskningsledelse, som skal stå i spidsen for udredningen af landenes forbundne historier siden Anden Verdenskrig. Det bliver Daniel Thorleifsen, direktør ved Grønlands Nationalmuseum og Arkiv, og Tenna Jensen, centerleder ved Ilisimatusarfik, oplyser Uddannelses- og Forskningsministeriet i Danmark samt Naalakkersuisut. De er begge erfarne historikere og udpeget med baggrund i deres solide erfaring med forskningsledelse, formidling og inddragelse af interessenter og borgere i deres arbejde, skriver Naalakkersuisut. Naalakkersuisoq Vivian Motzfeldt udtaler om udpegelsen af ledelsen: *"Vi ser frem til igangsættelsen af den historiske udredning med udpegelsen af ledelsen. Kendskabet til vores sprog, vores historie og forskning er til stede i forskningsledelsen, og har været en del af vores samfund i den periode som udredningen skal belyse"*. Tenna Jensen er også projektleder for udredningen af den såkaldte spiralsag.

Byggeri af fiskefabrik i Tasiilaq går i gang

Efter mange års ønske blev der den 4. februar 2024 taget det første spadestik til en fiskefabrik i Tasiilaq, der forventes at åbne til sommer. Det er det selvstyrejede aktieselskab, Royal Greenland A/S, der er byggherre for fiskefabrikken. Når fabrikken står færdig, forventes det, at der blive skabt syv varige arbejdspladser samt positive afledte effekter på beskæftigelsen i lokalsamfundet i øvrigt, hvilket er meget tiltrængt. De seneste tal fra Grønlands Statistik viser, at 15 pct. af de arbejdsdygtige personer i Tasiilaq og nærliggende bygder pr. december 2023 søgte arbejde.

Fortsat stor indvandring fra Asien

Den 9. februar 2024 udgav Grønlands Statistik en publikation om befolkningen, ind- og udvandring, aldersfordelingen og befolkningens interne fordeling. Ifølge publikationen boede der pr. 1. januar 2024 56.699 personer i Grønland. Dermed er befolkningen steget med 90 personer i løbet af det seneste år, mens antallet af danske statsborgere faldt med 290 personer. Af tabellen nedenfor fremgår, at det er indvandrere fra Asien og det øvrige Europa, der fortsat kommer flere af.

Tabel 1.2 Befolkningens statsborgerskab pr. 1. januar 2018 - 2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
I alt	55.877	55.992	56.081	56.421	56.562	56.609	56.699
Danmark	54.907	54.880	54.835	55.075	55.023	54.651	54.361
Norden	275	268	263	262	266	276	277
Øvrige Europa	191	190	212	259	299	337	415
Afrika	11	10	12	11	17	22	29
Amerika	67	81	87	83	75	82	97
Asien	423	559	667	726	878	1.237	1.517
Oceanien	3	4	5	5	4	4	3

Kilde: Grønlands Statistik – Se tabel i Statistikbanken <https://bank.stat.gl/BEDSTK1S>

Mens folketallet steg en smule, skete der en mere markant stigning for aldersgruppen 60 år og derover. Den voksede med 339 personer fra 9.402 til 9.741 i løbet af 2023. Kigger man på kommunerne, steg folketallet i både Qeqqata Kommunia og Kommuneqarfik Sermersooq, mens det faldt i de øvrige kommuner. Ifølge statistikkontoret var stigningen særlig kraftig i Nuuk By, således at 35 pct. af landets befolkning nu bor i Nuuk.

Menneskerettighedspris til Naja Lyberth

Den 13. februar 2024 offentliggjorde Rådet for Menneskerettigheder i Danmark, at Naja Lyberth og spiralsagens arbejdsgruppe modtager rådets 10. menneskerettighedspris. De tildeles prisen for deres mod til offentligt at fortælle om de traumer, som de ufrivillige spiraloplægninger har efterladt dem og flere tusinde grønlandske kvinder med. Prisen overrækkes den 26. februar 2024.